

Ўзбекистон – Покистон СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИГИДА ЯНГИ САҲИФА



«Улкан салоҳиятга эга бўлган иқтисодиётларимиз бир-бирини тўлдиришга қодир»

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

2024 йил якунларига кўра:

– товар айирбошлаш ҳажми

400

миллион доллардан ошган.

130 та

қўйма корхона фаолият юритмоқда.

Сўнгги йилларда мамлакатлар ўртасида юк ташиш ҳажми

5 баробар ортган.

Ўзбекистон Покистоннинг Марказий Осиёдаги энг йирик савдо шеригига айланди.

Покистон Ислам Республикаси Бош вазири Шайбоз Шарифнинг Ўзбекистонга ташрифи тафсилотлари билан қуйидаги хавола орқали батафсил танишишингиз мумкин.



ФАКТ

РЕСПУБЛИКАДАГИ ЖАМИ 37 037 ТА БОШЛАНГИЧ КАСАБА УЮШМА ТАШКИЛОТИДАН, 26 ФЕВРАЛЬ КУНГИ МАЪЛУМОТЛАРГА КўРА, 12 743 ТАСИДА (34,4 ФОНЗИ) МУҚОБИЛЛИК АСОСИДА ҲИСОБОТ-САЙЛОВ ЙИГИЛИШЛАРИ (КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ) ўТҚАЗИЛДИ.

Шу мавзуга доир мақолани 2-саҳифада ўқинг!

Ўзбекистон касба уюшмалари федерациясида куну тун фаолият кўрсатадиган

12-11

қисқа рақамли «Ишонч телефони», яъни «Call-center»га

мамлакатимизнинг турли ҳудудларида, олис ва чекка қишлоқларида яшаётган хотин-қизлар ўз муаммолари бўйича исталган вақтда мурожаат қилишлари мумкин.



ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ АМЕРИКА ҚўШМА ШТАТЛАРИДА



ШУ КУНЛАРДА ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИНING БОЛАЛАРНИНГ ДАМ ОЛИШИНИ ВА СОҒЛОМЛАШТИРИЛИШИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ДЕПАРТАМЕНТИ ВАКИЛЛАРИ АМЕРИКА ОРОМГОҲЛАРИ АССОЦИАЦИЯСИ (AMERICAN CAMP ASSOCIATION) ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ТАКЛИФИГА БИНОАН АҚШДА БўЛИБ ТУРИБДИ.

Қайд этиш жоиз, Америка оромгоҳлари Ассоциацияси 1910 йилда ташкил этилган бўлиб, АҚШнинг оромгоҳ дастурлари хавфсизлиги ва сифати учун юқори стандартларни ишлаб чиқувчи ва оромгоҳларни аккредитациядан ўтказувчи нуфузли ташкилот ҳисобланади. Ассоциациянинг бир асрдан зиёд фаолияти натижасида АҚШ оромгоҳлари дунёдаги энг яхши, хавфсиз, сифатли ва сўлим масканларга айлангани бежиз эмас.

Америка оромгоҳлари Ассоциацияси бугунги кунда мамлакатдаги болалар, ўсмирлар, ёшлар, оилалар, мустикал таълим олувчилар учун мўлжалланган 3 минг 765 та турли оромгоҳни бирлаштирган.

Ўзбекистон касба уюшмалари Федерацияси раиси ўринбосари Анваржон Абдумухторов бошчилигидаги делегация вакиллари Америка оромгоҳлари Ассоциацияси томонидан ташкил этилган «Оромгоҳ характери шақлантиради» шiori остидаги Халқаро конференцияда иштирок этмоқда.

Кувонарлиси, 14 та давлатдан 2000 нафарга яқин делегатлар иштирок этаётган мазкур конференция доирасида Ўзбекистон касба уюшмалари Федерациясининг Болаларнинг дам олишини ва соғломлаштирилишини ташкил этиш департаменти ҳамда Америка оромгоҳлари Ассоциацияси ўртасида дўстона ва яқин алоқалар йўлга қўйилиб, икки ташкилот ўртасида ҳамкорлик меморандуми имзоланди.

Шунингдек, конференция доирасида ташкил этилган ярмарка (оромгоҳларда фойдаланиладиган жиҳоз, техника ва технологиялар) ҳам делегация вакилларида катта таассурот қолдирди.

Шу билан бирга, ҳамкорлик меморандумининг амалий ижроси сифатида Федерация вакиллари АҚШнинг Техас, Флорида ва Нью-Йорк штатларидаги бир қанча оромгоҳларга ташриф буюриб, уларнинг фаолияти билан яқиндан танишмоқда.

Гулчехра ГОФУРОВА,
Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касба уюшмаси Республика кенгаши Ташкилий ишлар бўлими мудири ўринбосари

АРМИЯ ВА ТАРБИЯ ВА



Сирожиддин САЙИД,
Ўзбекистон халқ шоири,
Олий Мажлис Сенати аъзоси

Янги Ўзбекистоннинг миллий армиясида Шоирлар ҳам сафдошдир таълим-тарбиясида.

Яъни ҳар бир ижодкор, ҳар ёзувчи ё адиб – Сардор бўлмоғи керак билимдон ва ботартиб.

Ҳар жанговар аскарнинг биз ҳам тенг-тўйларимиз, Қалам-ла қуролланган қуролли кучларимиз.

Ким Темурхон бобонинг қудратини билмаган? Бобо орзу қилган, лек хаёлига келмаган:

Кимки шубҳа қилгайдир доғруи, камалига – «Темурбеклар мактаби» жавобдир саволига.

Инчунин, ҳар бир зобит, ҳар сипоҳ, ҳар байроқдор, Кечган шонли жанглардан бўлмоғи шарт хабардор.

Миллат хоки пойларин тавоф қилса арзийди, «Зафарнома» яратмиш мавлоно Али Яздий.

Давлати пойдорликнинг мангу гувоҳномаси – «Зафарнома» эмас, бу – буюк халқ шохномаси.

Ўнги, эй Европа сен, бармоқ, узукларидан, Хануз сабоқ олгайсан «Темур тузуклар»дан.

Бутун олам аҳлига ҳарбий номамдир менинг, Жанномам, курашномам – «Бобурнома»мдир менинг.

Ватан – жон ва тандадир, жон Ватан – жон ва тандир, Ватанпарвар инсонлар жон чекиб, жон тиккандир.

«Иёлу Ватан узра то жони бор, – деб айтган, Киши ҳарб этар токи имкони бор», деб айтган,

Навоий бобомиздан тимсол келтирсам агар, Неча минг кўнгилларни уйғотмоғи муқаррар.

Ҳар шоир, ҳар аскарга қатъият, шиддат керак, Азму шижоат керак, илму маърифат керак.

Бунда ҳар он асқотар ақлу фаҳму фаросат, Дунёвий билимлар ҳам матонат ва садоқат.

Бу қандай дилбар диёр, дил диёр, дилдор диёр, Аскарлари ҳам бедор, шоирлари ҳам бедор.

Аммо олам авзойи – кеча-қундуз талотум, Босини айтолмағай бирор Али ё Афлотун.

Фитрат домла айтгандай: Дунё – кураш майдони, Бир томони тошқинлар, ёнғиндир бир томони.

Дунёнинг дунёликка қолмагандай ҳоли ҳам, Қирғинбарот урушлар давом этар ҳали ҳам.

Ўттиз етти миллён халқ, ўттиз етти миллён қалб, Қалбим, сен ҳам шу сафда хушёр бўлиб, уйғон, қалқ!

Токи хавфу хатар бор, шудир темир тарбия: Ҳар биримиз – посбонимиз, ҳар биримиз – армия.

Халқу Ватан таъвиши – барчанинг тенг ишидир, Бузуи ҳар безовта қалб – хавфсизлик кенгашидир.

Шу боисдан тинчлигу тинч осмонингга шараф, Биз эзулик тарғамиз, бизлар халқимиз тарғам.

Менинг ҳам қўжм тўла гуруру билан ифтихор: Ўзбек армияси бор! Ўзбек халқи ҳам пойдор.

Ўйласам шу: Ватанини – жасирлар кўнгилларим, Эй, менинг сарбозларим! Менинг генералларим!

Шонли, шавкатли диёр, шу сафда мен ҳам борман, Не бахтким, саодату бахтингга дахлдорман.

Дунёда Ватан танҳо, халқу миллат ягона, Миллат бедор бўлса гар, тинч бўлгайдир замона.

Ўттиз етти миллён халқ, яна шунча дил, юрак, Хушёр яшамок керак! Хушёр яшамок керак!

Миллён-миллён бешикда – чақалоқлар лашкари, Тамианиб ўсмоқдадир – келажакнинг аскари.

Лашкар бехатар бўлмас, айтиб кетган боболар, Оналар дуо айлар, дуо айлар момолар.

Она юрт, ота макон, мен ҳам бир аскарингман, Уйғоқ қаламим бирдан хизматкор накарингман.

Англадимки: дунёда на жсон, на тан абадий, Фақат Ватан абадий, фақат Ватан абадий.

Менинг ҳам ҳар бир шеърим – ҳаёту мамотимдир, Олий Бош Қўмондонга ичган қасамдёмдир.



БУ ЛАВОЗИМНИНГ МАСЪУЛИЯТИ ЮКСАК

Айни пайтда Қашқадарё вилоятида 3014 та бошланғич касабани уюшма ташкилоти фаолият юритмоқда. Уларга 612 минг нафарга яқин аъзо қўшилган. Бу кўрсаткич вилоят аҳолисининг қарийб олтиндан бир қисмини ташкил этади. Ишчи-ҳодимларнинг соғлиғини тиклаш, фарзандлари соғломлаштириш оромгоҳларида ҳордиқ чиқаришини ташкиллаштириш, меҳнат муҳофазаси ва меҳнат ҳуқуқини таъминлаш, ҳар бир аъзони моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, турли интеллектуал ўйинлар, спорт мусобақаларига жалб этиш касабани уюшмалари зиммасидаги асосий вазифалардан биридир.

Яна шунинг таъкидлаш керакки, вилоятнинг 612 минг нафарга яқин аҳолиси ушбу ташкилотта ишонч билдириб келмоқда. Бу ишончнинг оқшар ҳар бир бошланғич касабани уюшмаси раисларидан фидойиллик, билим ва таъриба талаб этади.

Дарҳақиқат, ишонч – юксак тушунча. Унда ҳар бир одамнинг орзу-умидлари, ғам-ташвишлари мужассам. Ишонч билдирилди, биронинг тақдирини учун жавобгарлик ҳисси ҳам ортади. Аслида ташкилотлардаги бошланғич касабани уюшмалари раислари зиммасига ҳам жамоанинг оғирини енгил қилиш, меҳнат шартининг яхшилаш, ҳақ-ҳуқуқлари ва манфаатларини юзага чиқаришдек масъулиятли вазифалар юклатилди. Жонбозлик кўрсатиб ишлаган раис жамоада хурмат қозонади. Аксинча бўлса, ҳамкасбларининг унга бўлган ишончига дарз кетади. Бу жамоадаги соғлом муҳитта ҳам салбий таъсир кўрсатади.

Айни кунларда юртимиз бўйлаб қорхона, ташкилот ва муассасаларда бошланғич касабани уюшма ташкилотларининг ҳисобот-саноатлари бўлиб ўтмоқда. Бу тадбирлар Қашқадарё вилоятида ҳам кизгин тус олган. Ҳозиргача вилоятда 1018 та бошланғич касабани уюшма ташкилотларида ҳисобот-саноат йилгилиши ва конференциялари бўлиб ўтди. Уларнинг 39 тасида ёпиқ овоз бериш тартиби қўлланилди.

Ўтган беш йил давомида ўз фаолиятида ҳолислик, ҳалоллик, адолат каби тушунчаларига содиқ қолган, барчага тенглик тамойиллари асосида иш тутган раислар бу йилги

сайловларда ҳам муваффақият қозонмоқда. Ўз ишида сусткашликка йўл қўйган, ишчи-ҳодимларнинг меҳнат ҳуқуқларини тўлиқ таъминлай олмаган, уларга «меҳри»ни беролмаган раисларга эса ишончсизлик билдирилмоқда.

Қолаверса, бу йилги сайловлар олдингиларидан фарқи тарзда муқобиллик асосида ўтказилмоқда. Бу касабани уюшмаларининг жамиятимиз ҳаётида нуфузи ошиб бораётганидан далolat беради. Авваллари кўпгина бошланғич ташкилотларда амалдаги раис номзоди қайта-қайта сайловга қўйилган бўлса, эндиликда унга муқобил равишда бир неча номзод ҳам кўрсатилмоқда. Шунингдек, ҳисоботларда касабани уюшма кўмитасининг сўнгги беш йиллик фаолияти аъзоларнинг диққат марказида бўлмоқда. Бир сўз билан айтганда, аъзоларнинг улар томонидан сайланган делегатларнинг дунёқарши замон билан ҳамнафас. Ингилишлар «Шунчаки қўл кўтариб қўйсам бўлди», деган бефарқликдан холи тарзда ўтмоқда. Иштирокчилар раисларнинг сўнгги беш йиллик оид ҳисоботларини, хусусан, ҳодимларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ва меҳнат соҳасидаги ҳуқуқлари ҳимояси, меҳнат муҳофазаси, бандлик, меҳнатқашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш, улар ўртасида маданий-маърифий тадбирлар ўтказиш борасидаги ишларини диққат билан тинглаб, ўз фикр-мулоҳазаларини билдиришмоқда.

Жараёнлардан билиш мумкинки, ҳисобот-саноат йилгилиши, конференцияларини белгиланган тартибда ўтказишга жиддий тайёргарлик кўрилади. Шу мақсадда аввалига

Ўзбекистон касабани уюшмалари Федерациясининг Қашқадарё вилояти кенгаши томонидан тармок касабани уюшмалари вилоят, туман, шаҳар кенгашлари ва бирлашган кўмиталари билан ҳамкорликда тармоқлар ва ҳудудлар кесимида 16 маротаба ўқув-семинар ташкил этилди.

– Бундай тадбирлар ҳар бир туман, шаҳар ва йирик қорхонада ўтказилди, – дейди Федерациянинг вилоят кенгаши Ташкилий ишлар бўлими мудири Қозим Атабоев. – Ўқув-семинарларга барча бугун етакчилари жалб этилиб, ҳисобот-саноатларини ўтказиш тартиб-тамоийиллари батафсил тушунтирилди. Жумладан, уларга Ўзбекистон касабани уюшмалари Федерацияси тизимидаги касабани уюшмалари ташкилотларида ҳисобот-саноатларини ўтказиш тўғрисида низом талаблари асосида ҳисобот-саноат йилгилиши, конференцияларини ўтказиш тартиби, кўмита раислари ва ўринбосарлари ҳамда аъзоларини сайлаш жараёни, ҳужжатларини расмийлаштириш, комиссия аъзоларининг вазифалари ва дублёрлар ҳақида тўлиқ маълумотлар берилди.

Тайёргарлик жараёнида тушунтирилган тартиб-тамоийиллар асосида ўтаётган ҳисобот-саноатларнинг ҳар бирида ишонч билдирилган номзодлар ҳолислик ва адолат мезонлари асосида сайланмоқда. Қуни кеча Муборак газни қайта ишлаш заводида ёпиқ овоз бериш йўли билан ўтказилган ҳисобот-саноат конференцияси шулар жумласидандир.

Завод вилоятнинг йирик қорхоналаридан бири ҳисобланади. Унда 3295 нафар иш-

чи-ҳодим фаолият юритмоқда.

Шу боси ишчи-ҳодимларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, улар учун қатор имтиёзлар ва қулай меҳнат муҳитини яратишга долзарб масала сифатида қараб келинади.

Конференцияда 53 нафар делегат иштирок этади ва якуний натижаларга кўра, олдиндан қорхона касабани кўмитаси раиси лавозимида ишлаб келган Шароф Раҳматов ва унинг ўринбосари Ўқтам Расуловга яна беш йил муддатга ишонч билдирилди. Уларнинг ҳар иккиси ҳам 51 та овоз тўплади.

– Касабани уюшмалари – ишчи-ҳодимларнинг таянч тоғи бўлиши керак, – дейди кўмита раиси Шароф Раҳматов. – Жамоамиз билан беш йиллик фаолиятимиз давомида бунга амин бўлдик. Ўтган давр мобайнида қорхонада ижтимоий шериклик тамойиллари асосида ҳодимларнинг меҳнат, ижтимоий-иқтисодий манфаатлари ҳимоясининг ҳуқуқий негизи яратилишига эришдик. Натижада ижтимоий шерикликни ривожлантириш, меҳнатга ҳақ тўлаш, меҳнат муҳофазаси, меҳнатқашлар ва уларнинг оила аъзоларини соғломлаштириш, дам олишини ташкил этиш, касабани уюшмаларининг ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлигини таъминлаш, ишчи-ҳодимларнинг оила маошлари ўз вақтида тўланишини назорат қилиш, маданий-маърифий ва jismoniy тарбия ишлари, касабани уюшма фаоллари ўқувини уюштириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилди. Келгусида бу борадаги ишлар салмоғини янада кенгайтирамаиз.

Айни пайтда вилоятдаги бошланғич ташкилотларда ҳисобот-саноат йилгилиши ва конференцияларини ўтказиш ишлари кизгин кетмоқда.

Баҳоидир ҲАЛИМОВ
«ISHONCH»

«Ўзбекистон почтаси» акциядорлик жамиятининг «Тошкент почтамати» филиали бошланғич касабани уюшма ташкилотларида ҳисобот-саноат конференцияси бўлиб ўтди. Унда ҳисобот даврида ташкилот томонидан меҳнатқашлар манфаатлари йўлида амалга оширилган ишлар, эришилган натижалар, шу билан бир қаторда, фаолиятини ташкил этишда қандай камчиликларга йўл қўйилгани чуқур таҳлил қилиниб, келгусидаги устувор вазифалар белгилаб олинди.

Конференциядан аввал филиал жамоа шартномасининг ўтган йилдаги ижроси юзасидан иш берувчи вакили сўз юритди. Шундан сўнг касабани уюшма кўмитаси раиси филиал касабани уюшма кўмитасининг 2020 йил февралдан 2025 йил февралгача бўлган давр мобайнидаги фаолияти тўғрисида ҳисобот берди. Касабани уюшма ташкилоти тафтиш комиссиясининг ҳам ҳисоботи тингланди.

Таъкидланганидек, филиал бошланғич касабани уюшма ташкилоти томонидан ҳисобот даврида ҳодимларнинг ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилиш, соғлом ва қулай меҳнат шартининг яратилишига эришиш, меҳнат қонунчилигига риоя этилиши устидан жамоатчилик назоратини амалга ошириш, маданий-маърифий, спорт ва интеллектуал тадбирларини ташкил этишда муайян ишлар амалга оширилди. Хусусан, 2020 йилда жамоа шартномаси орқали ҳар бир ҳодимга сарфланган маблағ миқдори ўртача 1 миллион 399 минг сўмни ташкил этган бўлса, 2024 йилда бу кўрсаткич 4 миллион 471 минг сўм бўлди. 2020 йил давомида ҳодимларга берилган моддий ёрдам миқдори 532 миллион сўмни ташкил этган бўлса, 2024 йил якунига кўра, бу миқдор 1 млрд. 598 миллион сўмга етди.

Бундан ташқари, ҳисобот даврида филиалнинг 29 та бўлими, почта алоқа боғламалари ва 115 та алоқа бўлими

ДИҚҚАТ МАРКАЗИДА – МЕҲНАТҚАШЛАР МАНФААТЛАРИ

22 млн. сўмлик дорн-дармонлар билан таъминланди. Ҳодимларни сўғурталаш учун 91 млн. сўмдан ортиқ маблағ ажратилди, махсус кийим-бош билан таъминлашга 692 млн. 421 минг сўм йўналтирилди. Филиал ҳодимлари кўп тармоқли тиббий кўрикдан бепул ўтказилди.

Ҳодимларнинг ишдан ташқари ёзги дам олиш кунларини мароқли ва мазмунли ўтказиш мақсадида Тошкент вилоятининг Бўстонлик туманида жойлашган «Нилуфар» дам олиш масканига борилди. «Октош», «Зомин», «Чинобод», «Косонсой», «Турон», «Ботаника», «Бўстон», «Хумсон» ва «Чимё» сихаттоҳларига имтиёзли йўлланмалар ҳам берилди.

Шунингдек, «Ўзбекистон бўйлаб саёҳат қил!» ва «Мен юртимни севаман!» шioriлари остида қадимий ва навқирон Самарқандга, Ислоҳ маданияти пойтахти бўлган Бухорога, очик осмон остидаги музей – Хивага, шунингдек, хушманзара тоғли ҳудудларга саёҳатлар ташкил этилди. Ҳодимлар фарзандлари ёзги таътилда «Конструктор» ва «Алоқачи» оромгоҳларида соғломлаштирилди. Меҳнатқашлар ва уларнинг фарзандлари учун турли кўрик-танловлар, спорт мусобақалари, истироҳат боғларига, театр ва концертларга ташрифлар уюштирилди. Почта соҳасида узок йиллар самарали меҳнат қилиб, пенсияга чиққан нурунийлар ҳолидан хабар олиниб, уларга совға-саломлар, озик-овқат махсулотлари топширилди.

Конференцияда кўрилган масалалар юзасидан музокараларда сўзга чиққан делегатлар томонидан филиал касабани уюшма кўмитасининг ҳисобот давридаги фаолияти қо-

никарли деб топилиб, тафтиш комиссияси ҳисоботи тасдиқланди.

Шундан сўнг конференция кун тартибига мувофиқ касабани уюшма кўмитаси раиси сайлаб олинди. Делегатлар томонидан касабани уюшма кўмитаси раислигига муқобиллик асосида икки кишининг номзоди илгари сурилди. Яширин овоз бериш натижаларига кўра, филиалнинг амалдаги касабани уюшма кўмитаси раиси Назоқат Қаримова кўпчилик овоз билан кўмита раиси этиб сайланди. Шунингдек, бошланғич касабани уюшма кўмитасининг беш кишидан иборат таркиби, тафтиш комиссияси таркиби ва раиси сайланди. Кўмитага сайланган ҳар бир аъзога дублёр танланди. Ахборот технологиялари ва оммавий коммуникация ҳодимлари касабани уюшмаси Қурултойига ҳамда Касабани уюшмалари Федерациясининг Тошкент шаҳар кенгаши конференциясига делегатлар сайлаб олинди.

Конференция якунида филиал директори Шухрат Атамухамедов сўзга чиқиб, касабани уюшма кўмитаси билан ҳамкорликда келгусида ҳам меҳнат жамоаси манфаатларини ҳимоялашда ҳамда «Ўзбекистон – 2030» стратегиясини амалга ошириш жараёнида фаол иштирок этишларини алоҳида таъкидлади. Сўнгра ҳодимларнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоялаш борасида келгусидаги устувор вазифалар белгилаб олинди.

Мухаббат ЎРМОНБЕКОВА,
Ўзбекистон касабани уюшмалари Федерацияси
Матбуот хизмати раҳбари

Юртимизда касабани уюшмалари ташкил этилганига 120 йил бўлибди. Бу маълумотдан шу сана муносабати билан ўтказилаётган турли тадбирлар ва оммавий ахборот воситаларидаги чиқишлар орқали хабар топяпмиз.

КАСАБА УЮШМАЛАРИ

МИНГ ЙИЛ АВВАЛ ҲАМ МАВЖУД БЎЛГАНМИ?

Тўғри, расмий ҳужжатлардаги маълумотлар касабани уюшмалари бир асрдан ошқроқ вақтдан бери фаолият юритаётгани ҳақида ҳулоса бериши мумкин. Аммо тарихий манбалар бундан минг йил муқаддам ҳам юртимизда касабани уюшмаси каби тузилманинг бир қанча кўринишлари шаклланиб ва унинг қонунчилиги таъминлангани ҳамда музейларида ўз таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Қадим-қадимдан Ўрта Осиёнинг йирик шаҳарларида хунармандлар касбларидан келиб чиқиб, жамоаларга бириктирилган ва шу тарихида уларнинг турли таъсир кучига эга бўлганини кўрсатади.

Бобур ҚОБИЛОВ,
Арк Улжаишунослик
музеи илмий ходими

Ламда БУГУН

Украина АҚШ қўлига ўтпти

Зеленский европалар алдовига учиб, энди Украинани қўшқўллаб Америкага топширяпти, деган фикрни илгари сурган Колумбия президенти Густаво Петро Украина ва АҚШ ўртасидаги ноқарор металллар олиндириш фойда бўйича битимни «Зеленскийнинг аҳмоқлиги» дея атади.

«Зеленскийнинг аҳмоқлиги шундаки, у Ғарбий Европада ўзини манипуляция қилишга йўл қўйиб берди. Ваҳоланки, ғарбликларнинг ўзи қайсика кетаётганларини билмайди: Гитлер сарини ёки йўқлик сари. Украинаниклар ўз славян биродарлари билан урушиб, Украинани Америка қўлига топширяпти. Аҳмоқлик!», деб ёзди Петро Х ижтимоий тармоғида.

Financial Times хабарига кўра, Киев АҚШ билан янги битим шартларига рози бўлган. Вашингтон аввалроқ Украинага 500 миллиард АҚШ долларини қайтариш талаби билан чиққан эди. Зеленский келишувни имзолаш учун яқин ҳафталарда Вашингтонга ташриф буюриши мумкин.



ХАМАС тайёргарлик кўрмоқда

ХАМАС ярашув муддати тугагач, Исроил билан жанглари қайта бошлашга тайёргарлик кўрмоқда.

Манбаларга кўра, ХАМАС кўшинлари учун янги кўмондонлар тайинланган ва можаро қайта бошланса, уларнинг жойлашув режаси ишлаб чиқилмоқда.

WSJ маълумотларига кўра, ХАМАС Исроил томонидан вайрон қилинган ерсти туннелларини тиклаш ишларини бошлаган ва янги жанговар тайёргарлик машғулотларини ўтказмоқда.

Ҳаракат раҳбариятининг Доҳадаги қисми ва Ғазадаги етакчилари ўртасида келишмовчиликлар кучайгани айтилмоқда.



Украина бўйича учрашув ўтказилади

Британия бош вазири Кир Стармер Европа етакчилари Россия – Украина можароси юзасидан учрашини тасдиқлади.

«Мен ушбу мураккаб вазиятда ҳамкорларимиз билан бирга келажак қадамларимизни муҳокама қилиш учун бир қатор давлат вакилларини қабул қиламан», деди Стармер.

Bloomberg маълумотларига кўра, учрашув 2 март куни ўтказилиши мумкин. Унчга, 27 февралда Стармер Вашингтонда Дональд Трамп билан музокаралар ўтказди.

Европа 10 йил ичида АҚШдан мустақил армия тузишни режалаштирмоқда

Европада АҚШдан мустақил муҳофаа салоҳияти ва ҳарбий-саноат комплекси шаклланиши учун камида 10 йил керак бўлади.

Бугунги кунда Европа армиясида бирорта ҳам тўлиқ бригада йўқ. Украина урушида эса 230 бригада катнашмоқда.

Брюсселдаги Bruegel маркази ҳисоб-китобларига кўра, АҚШ китъадаги 300 минг нафар аскарини олиб чиқиб кетса, Европага камида 50 та янги бригада керак бўлади.

RUSI (Royal United Services Institute) таҳлилчилари Европа (жоузал ва қузатув тизимлари) АҚШга деярли тўлиқ боғлиқ эканини қайд этишмоқда.





Қурилишлар авжيدا, дарёлар эса хавф остида

Мамакатимизда урбанизация жараёнининг жадаллашгани, шаҳар ва кишлоқларда янги қурилишларнинг кенгайиши, инфра-тузилманинг тобора яхшиланиши, янги тураржойларнинг қад ростлаши, аввало, табиатга катта зарар етказиб беради. Қандай қилиб, дейсизми? Бу жараён нафақат ёввойи табиат ҳудудини қисқартириб, унинг ҳайвонот ва ўсимлик дунёсига таъсир кўрсатади, балки қурилиш юҳосининг нафсини қондириш учун дарё ўзлашларидан кум-шағал назоратсиз казиб олиниши оқибатида улар ўзгариб, сув ўсимликлари, балкилар дунёсига қирон келмоқда. Тадбиркорлар оқибатларини ўйламастан дарё ўзлашларини қавлаб бошлашади. Чунки бу ердан олинаётган норуца материаллар тоғ қарьерларидаги ишлаб чиқаришга нисбатан унча катта харажатларни талаб қилмайди, табиатнинг ўзи тошларни ювиб, майдабала қўйган.

Шу билан бирга, ноқонуний равишда ёки белгиланмаган жойларда кум ва шағал қавлаб олиш билан шугулланаётганларни аниқлаш, уларга чоралар кўриш борасида муайян ишлар қилнаётганидан ҳам кўз юмиб бўлмайди. Биргина 2023 йилда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги томонидан 268 нафар шахсга нисбатан 303 та маъмурий ва жиноий жавобгарлик бўйича иш очилиб, уларга 68 млрд. сўм миқдорда жазима қўлланилди. 2024 йил октябр ойида Чирчиқ дарёсида ноқонуний равишда кум-шағал аралашмаси казиб олиш ҳолати аниқланган, табиатга етказилган зарар миқдори 273 млрд. сўмдан орტიқроқни ташкил этгани, ноябрь ойида аниқланган вазиятда эса зарар миқдори 233 млрд. сўмдан ошди ва табиатга 1,1 млрд. сўм зарар етказилгани аниқланди. Бош прокуратуранинг Навоий вилояти бошқармаси томонидан қўшимча равишда текширувлар ўтказилганда виллоятнинг Нурота туманида жойлашган «Кўчат» ҳудудидан махсус техника ёрдамида 17,9 минг куб. метр кум-шағал казиб олинган, давлат ва табиатга 232,9 млн. сўм зарар етказилгани ойдинлашди. Бош прокуратуранинг Сарисий тумани бўлими департаменти суриштирув ишлари ўтказганда, «М.М.» қорхонасининг мансабдор шахслари томонидан тумандаги муҳофаза ҳудудидан 5,5 минг куб. метр норуца материаллари казиб олингани оқибатида табиатга 143,4 млн. сўм зарар етказилгани аниқланган.

Мақсуд ноқонуний харажатлар сув ресурсларининг камайиши, дарё қирғоқларининг юврилиши, муҳофаза этиладиган сув ҳудудларининг ифлосланиши, ирригация тизимларининг, электрэнергетика, транспорт ва гидротехника инфратузилмаларининг шикастланишига олиб келди. 2025 йил 16 февралда Зарафшон дарёси хавфсизлик ҳудудининг фаолиятининг олдини олиш мақсадида Самарқанд вилояти Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши бошқармаси томонидан ўтказилган назорат рейд тадбирлари давомида 8 та ҳуқуқбузарлик қайд этилиб, оқибатда табиий объектларга жами 105 миллион 521 миллион 903 минг сўм зарар етказилгани аниқланган. Ушбу ҳуқуқбузарликлар бўйича тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилиб, қонуний чора кўриш учун ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органларга юборилган.

Яна бир ҳолат яқинда Тошкент виллоятининг Паркент туманида содир этилган. Виллоят Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши бошқармаси ҳамда Ички ишлар бошқармаси пост-патруль хизмати ходимлари биргаликда ўтказган рейд давомида туманнинг қирғоқларида кум-шағал қавлаб олиш ҳолати аниқланган, табиатга етказилган зарар миқдори 273 млрд. сўмдан орტიқроқни ташкил этгани, ноябрь ойида аниқланган вазиятда эса зарар миқдори 233 млрд. сўмдан ошди ва табиатга 1,1 млрд. сўм зарар етказилгани аниқланди. Бош прокуратуранинг Навоий вилояти бошқармаси томонидан қўшимча равишда текширувлар ўтказилганда виллоятнинг Нурота туманида жойлашган «Кўчат» ҳудудидан махсус техника ёрдамида 17,9 минг куб. метр кум-шағал казиб олинган, давлат ва табиатга 232,9 млн. сўм зарар етказилгани ойдинлашди. Бош прокуратуранинг Сарисий тумани бўлими департаменти суриштирув ишлари ўтказганда, «М.М.» қорхонасининг мансабдор шахслари томонидан тумандаги муҳофаза ҳудудидан 5,5 минг куб. метр норуца материаллари казиб олингани оқибатида табиатга 143,4 млн. сўм зарар етказилгани аниқланган.

мида туман ҳудудидан оқиб ўтувчи Охангарон дарёсининг эски ўзани бўйида юқоқлик ёрдамида кум-шағал аралашмаларини казиб олиш туфайли табиатга 3 млрд. 696 млн. сўмдан ортиқ зиён етказилгани маълум бўлди.

2023 йилда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги А.Абдухалимов дарё ўзлашларидан кум-шағалнинг назоратсиз казиб олиниши сув сатҳининг пасайиши, флора ва фаунанинг камайиши, сув бўғлиниши ортишига олиб келиши ҳақида қуйидаги фикрни билдирган эди: «Дарё ўзлашларидан кум-шағал казиб олиш фақатгина тошқиннинг олдини олиш мақсадидагина амалга оширилиши мумкин. Аммо бугунга келиб, мақсуд жараён барча экологик талабларга қарши ўзлаш шартсиз бизнесга, дарёлар қурилиш материалларини казиб олиш воситасига айланди. Ҳеч қачон дарёлар бу даражада жамиятни қурилиш материаллари билан таъминлаш манбаси бўлмаган эди».

Унинг фикрича, бутун дунёда қурилишдаги эҳтиёжларни қондириш учун тоғларда қарьерлар очилади. Шағал тоғ ҳудудларидан барча экологик талабларга риоя этилган ҳолда олинади. Аммо бу жараён логистика, транспорт, шағални ювиш ва уни қайта ишлаш харажатларининг ортишига олиб келади. Энг осон, қулай ва арзон усул эса дарё ўзлашларини талашдир. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги муаммонинг ечими сифатида дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олишга мораторий жорий қилишни таклиф этди.

Вазирлар Маҳкамасининг 2024 йил 12 сентябрдаги 566-сонли қарори билан дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олишга мораторий жорий этиладиган ҳудудлар чегаралари белгиланди. Президентимизнинг 2024 йил 17 январдаги 14-сонли қарорига мувофиқ, дарё ўзлашлари, соҳилбўйи минтакалари ва сувни муҳофаза қилиш зоналарида жойлашган норуца материалларини қайта ишлаш қорхоналарини тоғ ва тоғолди ҳудудларига ёки ушбу ҳудудлар яқинида жойлашган қичқ саноат зоналарида қўчириш назарда тутилган. Чирчиқ, Сирдарё, Сангзор, Зарафшон, Норин, Қашқадарё ва Сурхондарё дарё ўзлашларида кум-шағал казиб олишга муддатсиз мораторий жорий этилиб, кум-шағал казиб олиш қуйидагиларни ўз ичига оладиган белгиланган зоналарда тақиқланади:

- дарё ўзлашлари;
- соҳилбўйи минтакалари;
- сувни муҳофаза қилиш зоналари.

Бунда дарё ўзлашлари, соҳилбўйи минтакалари ва сувни муҳофаза қилиш зоналарида кум-шағал материалларини казиб олиш ҳуқуқини фақат «e-auction» электрон савдо платформаси орқали реализация қилиш назарда тутилган.

Бугунги кунда дарёлар хавфсизлиги билан давлатимиз раҳбарининг 2018 йил 9 июлдаги «Ички бозорни кум-шағал материаллари билан барқарор таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ ташкил этилган «Хавфсиз дарё» ДУК шугулланади. Унинг асосий вазифаси дарё ўзлашларини тозалаш жараёнида кум-шағал казиб олиш ишларини олиб бориш учун лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқиш, улар бўйича давлат экологик экспертизаси ҳулосасини олиш; ФВВ, Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги ҳамда Геология ва минерал ресурслар давлат қўмитаси ходимлари билан биргаликда доимий равишда жойларга чиққан ҳолда дарёлар ўзлашларини тозалаш ишлари олиб борилаётган участкалардаги ҳолатни ўрганиш; шартнома асосида жалб этилган тадбиркорлик субъектлари томонидан дарёлар ўзлашларини тозалаш ишлари натижасида олинган кум-шағал мате-

риаллари ҳажмининг ҳисобини юритиш; ФВВ билан биргаликда дарёлар ўзлашларида кум-шағал материаллари тўпланиб қолган ва тозаланиши лозим бўлган участкалар рўйхатини тасдиқлаш учун Комиссияга киритишдан иборат.

– Дарё ўзлашларини тозалаш жараёнида кум-шағал материалларини казиб олиш ишлари мавсумий тарзда, ер участкаларини ажратмаган ҳолда амалга оширилади. Бу тартиб Геология вазирлиги томонидан 2018 йил 9 июлда тасдиқланган норуца материалларини казиб олишга лицензия берилган участкаларда кум-шағал казиб олишга ҳам тегишли. Мораторий белгиланган ана шу 7 та дарёда кум-шағал казиб олиш бўйича белгиланган мейёрга эришилди, – дейди Сув ҳўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Сув ҳўжалигида бозор механизмларини жорий этиш давлат муассасаси лойиҳаларини бошқариш ва техник назорат бўлими бошлиғи Олим Худойбердиев. – Бизда ер ости ва ер усти сувлари бор. Ҳозир норуца материалларини ноқонуний казиб олиш тўхтатишга, дарёларнинг янада чуқурлашиши ер ости сувлари сизиб чиқиб, ер усти сувлари билан қўшилиб кетишига олиб келади. Оқибатда доимий дарёлар ботқоқланади, мавсумий дарёлар қуриб қолади. Шу сабабли ҳам мораторий жорий этилди. Мораторийнинг мақсади дарё экотизминини, флора ва фаунасини сақлаб қолиш ҳамда унинг тикланиши учун етарли вақт бериш.

Аммо жорий этилган мораторийга қарамай, фармонда кўрсатилган дарё ўзлашларида кум ва шағал казиб олиш давом этмоқда. «EkoLog» жамоат бирлашмаси Телеграм каналининг ботига Чирчиқ, Зарафшон ва Сангзор дарёлари ўзлашларида норуца материаллар ноқонуний казиб олинаётгани ҳақида хабарлар тез-тез келиб тушаётгани ҳам фикримизни неботлаб турибди.

Ана шундай мурожаатлардан бирида келтирилган важларни ўрганиш мақсадида «EkoLog» жамоат бирлашмаси вакиллари буттур Самарқанд вилояти, Пахтачи тумани ўрмон ҳўжалигида бўлишган. Хўжалик ходимлари Зарафшон дарёси ўзанидан ноқонуний шағал олинаётгани ва юк машиналари кум олиб кетаётгани ҳақида бир неча бор мурожаат қилган эди. Зарафшон дарёси ўрмон ҳўжалиги ҳудудидан оқиб ўтади, «EkoLog» жамоат бирлашмаси вакиллари шағал ва кум ортилган юк машиналари ўрмон ҳўжалигидан қандай ўтиб кетаётганини гувоҳ бўлишди. Ҳайдовчилар автоматиналарга ортилган кум-шағал қаерга олиб кетилаётгани, бу ноқонуний фаолият қимнинг буйруғи билан амалга оширилаётгани ҳақидаги саволларга жавоб бермай, қочиб кетишди.

– Зарафшон дарёси тубида ноқонуний шағал казиб олиш оқибатида сув сатҳи кескин пасайди. Шу бозор Зарафшон миллий боғидаги дараклар ҳам, ўрмон ҳўжалигининг дараклар ҳам қуриб кетмоқда, – дейди ўрмон ҳўжалигининг собиқ ходими Ихтиёр Нормуродов.

Зарафшон миллий табиат боғи атроф-муҳитни мониторинг қилиш бўлими мутахассиси Эркин Холмонов Зарафшон дарёсидан ноқонуний равишда кум-шағал казиб олинаётганидан хавотирда.

– Зарафшон дарёси тубида ноқонуний шағал казиб олиш оқибатида миллий боғни хавф остида қолдирмоқда. Сув сатҳининг пасайиши туфайли миллий боғдаги дараклар қуриб қолмоқда. Тушунмадим, нега улар дарёга кум-шағал казиб олунчи экскаваторлар, оғир юк машиналари кетаётган йўлни беркитишмайди? Йўл ёпилса, улар қира олмайдми, – дейди у.

Афсуски, ҳозирги вақтда мораторий рўйхатига киритилган барча дарё ўзлашларида бундай қондабузарликлар қурилмоқда. Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги матбуот хизмати хабарига кўра, дарё ўзлашларидан норуца материаллар казиб олиниши дарё сувининг сифати ва миқдорига жиддий таъсир кўрсатади. Шағал казиб олиш жараёнида дарё ўзлашларида махсус техника – экскаваторлар ва самосваллар туширилади. Қарабизки, дарё сувини ёнгили-мойлаш материаллари, турли чиқиндилар билан ифлосланади. Оқибатда сув сифати ёмонлашади ва дарё экотизмига зарар етди.

Вазирлик маълумотларига кўра, дарёларни табиий ҳолатига қай-

тариш ва экотизмин тиклаш устувор вазифа бўлиб қолмоқда. Шу муносабат билан катъий, муддатсиз мораторий жорий этилиб, дарё ўзлашларини тозалаш, табиий экологик мувозанатни сақлаш чоралари кўриломоқда. Бу чора-тадбирлар халқаро экологик стандартларга тўлиқ мос келади. Мақсуд харажатлар Ўзбекистоннинг экологик сифатини янада юқори босқичга олиб чиқади. Ҳозир мораторийни бекор қилиш ҳақида гап ҳам бўлиши мумкин эмас. Аксича, дарёларнинг табиий ҳолатини тиклаш, ўсимлик ва ҳайвонот дунёсини сақлаб қолиш бўйича доимий чора-тадбирлар амалга ошириломоқда.

Шу билан бирга, Чирчиқ дарёси бўйлаб экологик, гидрологик ва гидрогеологик жиҳатларни ўрганишга асосланган комплекс чора-тадбирлар ишлаб чиқилмоқда. Лойиҳалар зарарланган ҳудудларни қайта тиклаш, чиқиндиларни олиб ташлаш ва қирғоқларни мустаҳкамлашни ўз ичига олади. Сув ҳўжалиги ҳамда Экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирликлари ҳамкорликда халқаро ва маҳаллий олимларни жалб этиш, дарёларни экологик жиҳатдан тиклаш бўйича лойиҳаларни амалга оширишга интиломоқда. Дарё ўзлашларида олиб борилаётган ишларни қабул қилишнинг янги тартиблари белгиланиши кутилмоқда. Бундан ташқари, бузилган ерларнинг мелiorатив ҳолатини яхшилаш, дарёларни чиқиндилардан тозалаш ишларини тизимли давом эттирилади.

Дарё ўзлашлари ва қирғоқларида экологик мувозанатни тиклаш ва тартибга солишга қаратилган мораторий чора-тадбирлари доирасида республикада, айниқса, пойтахт ва Тошкент виллоятда кум-шағал қавлаб олишга қарши оқибатда бир қатор чекловлар мавжуд (шунингдек, дарё ўзлашларида норуца материалларини ноқонуний казиб олиш ҳолатлари аниқланган тақдирда ҳам катъий чоралар қўрилади).

Нега мораторийга қарамай, дарё ўзлашларидан ноқонуний равишда кум-шағал казиб олиш давом этмоқда? Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш етарли даражада таъминланмаганилиги, коррупция ҳолатларининг мавжудлиги ва махсус мониторинг ускуналарининг еттишмаслиги қабилир ҳам бунга сабаб бўлмоқда.

Ўзбекистон дарёлари ўзлашларида металл бўлмаган материаллар ноқонуний казиб олиш қуйидаги бир қатор салбий оқибатларга олиб келади:

- дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олиниши улар тубининг ўзгариши, қирғоқ қизилганининг вайрон бўлиши, сувдаги баллик ва бошқа ҳайвонларнинг ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остидаги турларни йўқолишига олиб келади;
- кум-шағални казиш жараёнида ҳосил бўладиган муаллақ чанг зарраларни, техникдан ташуётган мойлар сувни ифлослантиради, унинг лойкайининг ошириши ва биологик химия-хилликни камайтиради;
- қирғоқ қизилганининг бузилиши туپроқ эрозиясининг кучайишига, туپроқ устки қатламнинг йўқолишига ва қишлоқ ҳўжалиги ерлари сифатининг ёмонлашишига олиб келади;
- кўприклар ва бошқа гидротехник иншоотлар яқинида ноқонуний казиб олиш уларнинг вайрон бўлишига олиб келади ва хавфсизликка таҳдид солади;
- ноқонуний казиб олишлар тоза сув ва бошқа табиий ресурслардан маҳрум бўлган маҳаллий аҳоли ўртасида ижтимоий низолабга олиб келиши мумкин;
- ушбу ноқонуний ҳатти-ҳаракатлар баллиқчилик ва туризм соҳаларига зарар етказиб, ер ва кўчмас мулкнинг қийматини пасайтиради;
- ноқонуний казиб олишлар жараёнида солиқ тўловлари бюджетга тушмайди.

Ўзбекистон дарёлари ўзлашларида норуца материаллар ноқонуний казиб олиш қуйидаги бир қатор салбий оқибатларга олиб келади:

- дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олиниши улар тубининг ўзгариши, қирғоқ қизилганининг вайрон бўлиши, сувдаги баллик ва бошқа ҳайвонларнинг ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остидаги турларни йўқолишига олиб келади;
- кум-шағални казиш жараёнида ҳосил бўладиган муаллақ чанг зарраларни, техникдан ташуётган мойлар сувни ифлослантиради, унинг лойкайининг ошириши ва биологик химия-хилликни камайтиради;
- қирғоқ қизилганининг бузилиши туپроқ эрозиясининг кучайишига, туپроқ устки қатламнинг йўқолишига ва қишлоқ ҳўжалиги ерлари сифатининг ёмонлашишига олиб келади;
- кўприклар ва бошқа гидротехник иншоотлар яқинида ноқонуний казиб олиш уларнинг вайрон бўлишига олиб келади ва хавфсизликка таҳдид солади;
- ноқонуний казиб олишлар тоза сув ва бошқа табиий ресурслардан маҳрум бўлган маҳаллий аҳоли ўртасида ижтимоий низолабга олиб келиши мумкин;
- ушбу ноқонуний ҳатти-ҳаракатлар баллиқчилик ва туризм соҳаларига зарар етказиб, ер ва кўчмас мулкнинг қийматини пасайтиради;
- ноқонуний казиб олишлар жараёнида солиқ тўловлари бюджетга тушмайди.

Ўзбекистон дарёлари ўзлашларида норуца материаллар ноқонуний казиб олиш қуйидаги бир қатор салбий оқибатларга олиб келади:

- дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олиниши улар тубининг ўзгариши, қирғоқ қизилганининг вайрон бўлиши, сувдаги баллик ва бошқа ҳайвонларнинг ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остидаги турларни йўқолишига олиб келади;
- кум-шағални казиш жараёнида ҳосил бўладиган муаллақ чанг зарраларни, техникдан ташуётган мойлар сувни ифлослантиради, унинг лойкайининг ошириши ва биологик химия-хилликни камайтиради;
- қирғоқ қизилганининг бузилиши туپроқ эрозиясининг кучайишига, туپроқ устки қатламнинг йўқолишига ва қишлоқ ҳўжалиги ерлари сифатининг ёмонлашишига олиб келади;
- кўприклар ва бошқа гидротехник иншоотлар яқинида ноқонуний казиб олиш уларнинг вайрон бўлишига олиб келади ва хавфсизликка таҳдид солади;
- ноқонуний казиб олишлар тоза сув ва бошқа табиий ресурслардан маҳрум бўлган маҳаллий аҳоли ўртасида ижтимоий низолабга олиб келиши мумкин;
- ушбу ноқонуний ҳатти-ҳаракатлар баллиқчилик ва туризм соҳаларига зарар етказиб, ер ва кўчмас мулкнинг қийматини пасайтиради;
- ноқонуний казиб олишлар жараёнида солиқ тўловлари бюджетга тушмайди.

Ўзбекистон дарёлари ўзлашларида норуца материаллар ноқонуний казиб олиш қуйидаги бир қатор салбий оқибатларга олиб келади:

- дарё ўзлашларидан норуца материалларини казиб олиниши улар тубининг ўзгариши, қирғоқ қизилганининг вайрон бўлиши, сувдаги баллик ва бошқа ҳайвонларнинг ноёб ва йўқолиб кетиш хавфи остидаги турларни йўқолишига олиб келади;
- кум-шағални казиш жараёнида ҳосил бўладиган муаллақ чанг зарраларни, техникдан ташуётган мойлар сувни ифлослантиради, унинг лойкайининг ошириши ва биологик химия-хилликни камайтиради;
- қирғоқ қизилганининг бузилиши туپроқ эрозиясининг кучайишига, туپроқ устки қатламнинг йўқолишига ва қишлоқ ҳўжалиги ерлари сифатининг ёмонлашишига олиб келади;
- кўприклар ва бошқа гидротехник иншоотлар яқинида ноқонуний казиб олиш уларнинг вайрон бўлишига олиб келади ва хавфсизликка таҳдид солади;
- ноқонуний казиб олишлар тоза сув ва бошқа табиий ресурслардан маҳрум бўлган маҳаллий аҳоли ўртасида ижтимоий низолабга олиб келиши мумкин;
- ушбу ноқонуний ҳатти-ҳаракатлар баллиқчилик ва туризм соҳаларига зарар етказиб, ер ва кўчмас мулкнинг қийматини пасайтиради;
- ноқонуний казиб олишлар жараёнида солиқ тўловлари бюджетга тушмайди.



Наргис ҚОСИМОВА,
экожурналист,
«EkoLog» жамоат бирлашмаси раҳбари



Хитой юқори тезликдаги поездни синовдан ўтказмоқда

Хитой темир йўллари CR450 номли янги ультра тезкор поездни синовдан ўтказаяпти. У 450 км/соат тезликда ҳаракатланиши мумкин. Пекинда ўтаётган синовларда поезднинг техник кўрсаткичлари такомиллаштирилди. CR450 нинг ишлаб чиқарилиши ва эксплуатацияси яқин йилларда мамлакат темир йўл транспорт тизимини сезиларли даражада тезлаштириши кутилмоқда. Янги поезд юқори хавфсизлиги, тўхташ масофаси, мустаҳкамлиги ва энергия самардорлиги билан ажралиб туради.



5 миллион АҚШ долларига – «олтин карта»

АҚШ президенти Дональд Трамп бой хорижликларга 5 миллион доллар эвазига АҚШда яшаш ва ишлаш ҳуқуқини берувчи «олтин карталар»ни сотишни режалаштирмоқда. «Биз бу карталарни тахминан 5 миллион доллардан сотишни режалаштиряпмиз. Улар «олтин карта» учун имтиёзлар беради ва АҚШ фуқаролигини олиш имконини яратади», деди Трамп журналистларга.

АҚШ савдо вазирлиги Говард Латника кўра, янги «олтин карта» ҳозирда мавжуд ЕВ-5 инвесторлик визасини алмаштиради.



Оламгир ОТАЁР
тайёрлади

Федерал суд халқаро ёрдамни қайта тиклашни буюрди

АҚШ федерал суди президент Дональд Трамп маъмуриятига халқаро ёрдамни тезлик билан қайта тиклашни буюрди. Чунки илгари чиқарилган суд қарорини бажариш ҳали ҳам кечиктирилмоқда. Трамп лавозимга киришганидан сўнг, у бюджет харажатларини қисқартириш мақсадида барча халқаро ёрдам дастурларини 90 кунга тўхтатган эди. USAID ва бошқа ташкилотлар бу қарор хатто фавуқлода инсонпарварлик ёрдамларини ҳам молиялаштиришни тўхтатганини маълум қилган. Федерал суд маъмуриятдан бу маблағларни тез орада тиклашни талаб қилмоқда.



Кўҳна қитъа глобал таъсирини йўқотмоқда

Foreign Affairs да чоп этилган таҳлилий мақолада Европа ҳалқаро майдонда ўз таъсирини йўқотаётгани ҳамда жаҳон геосийсий сахнасидаги мавқеи тобора сусайиб бораётгани қайд этилди. Геосийсий рақобат ортаётган бир пайтда, қитъа аввалроқ Вашингтон билан ҳамкорлик туфайли таъминланган мувозанатни мустақил равишда сақлашга мажбур, дея таъкидлади нашр. Бироқ Европанинг бу муаммоларни ҳал қилиш имкониятлари чекланган. Zero, Европа сийсий бўлиниш ва қучли етакчиларнинг йўқлиги билан боғлиқ жиддий қийинчиликларга дуч келмоқда. «Бир неча йиллардан бери заифлашиб бораётган халқаро тартибни мустаҳкамлаш масъулияти ҳозирда аскарсиз ва ташкилий қучга эга бўлмаган Европа Иттифоқи зиммасига тушмоқда», дейилади мақолада.

Эълон
Тошкент виллояти Янгиёул туманидаги «HORIZON BRICKS» масъулияти чекланган жамияти Устав жамғармаси 2 462 950 864,16 (икки миллиард тўрт юз олти миң икки миллион тўрт юз эллик миң саксиз юз олти миң тўрт сўм ўн олти тиғинга) 2 332 950 864,16 (икки миллиард уч юз ўлтти икки миллион тўрт юз эллик миң саксиз юз олти миң тўрт сўм ўн олти тиғинга) 130 000 000 (бир юз ўлтти миңлионга) қамайганлигини маълум қилди.

Ўзбекистон қасаба уюшмалари Федерацияси раҳбарияти ва жамоаси Федерация аппаратининг Халқаро ишлар бўлими мудири – ранс ўринбосари Яркун Закириллаевич Файзуллаевга уқаси
Исмюлл Закириллаевич ФАЙЗУЛЛАЕВ
вафот этгани муносабати билан таъзия изхор этади.



■ **Фотозъюд**
Қишнинг бир кунни қолса ҳам...

Эъзога УМРЗОҚОВА олган лавха
Тошкент, 2025 йил 26 февраль

ШАҲРИ КЕШ АТЛАСИНИ ҚАЙТА КАШФ ЭТДИ

ТАРИХДАН МАЪЛУМКИ, БУЮК ИПАК ЙЎЛИНИНГ БИР ТАРМОҒИ ШАҲРИСАБЗДАН ЎТГАН. ШУ БОИС ХУДУДА ИЛМ-МАЪРИФАТ ВА ХУНАРМАНДЧИЛИК РАВНАҚ ТОПГАН. МУАЙЯН ДАВРДА КЕШ НОМИ БИЛАН МАШҲУР БЎЛГАН БУ МАНЗИЛГА ДУНЁНИНГ ТУРЛИ ХУДУДЛАРИДАН САВДОГАРЛАР КЕЛИБ, САВДО-СОТИҚ БИЛАН ШУГУЛЛАНИШГАН ВА ТАБИЙКИ, ИПАК, АТЛАС ВА АДРАС МАТОЛАРИ БОЗОРИ ЧАҚҚОН МАҲСУЛОТЛАРДАН САНАЛГАН.

Дастлаб хитойлик хунармандлар томонидан ишлаб чиқарилган ипак матоларга турдош атлас ва адрас тўқиш Фарғона водийси, Самарқанд ва Кешда ўзлаштирилиб, миллий хунармандчиликнинг нодир дурдонасига айланган. Ўтган асрнинг иккинчи ярмидан эътиборан маҳсулотлар йирик заводларда мукамал ускуналар ёрдамида кўплаб ишлаб чиқарила бошланди. Бу эса кўлда тўқилган матоларга талаб бир муддат камайишига олиб келди. Кейинчалик атлас ва адраснинг шухрати бироқ сўнггандай бўлди. Ишлаб чиқариш ҳажмлари ҳам кескин камайди.

МУСТАҚИЛЛИК ЙИЛЛАРИДА МАРҒИЛОНЛИК УСТА-ХУНАРМАНДЛАРИНИНГ САЪЙ-ҲАРАКАТЛАРИ БИЛАН НОЁБ МАТОГА АЙЛАНИБ УЛГ УРГАН АТЛАС ВА АДРАСНИ КЎЛДА БОШҚАРИЛАДИГАН АСБОБ-УСКУНАЛАР ЁРДАМИДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ДАВОМ ЭТДИ. ЯҚИНДА ШАҲРИСАБЗ ШАҲРИДА ХАМ УШБУ ТАРИХИЙ АНЪАНА ҚАЙТА ТИКЛАНИБ, МЎЪЖАЗ ДАСТГОҲЛАРДА НАҚШИНКОР МИЛЛИЙ МАТОЛАР ТЎҚИЛА БОШЛАНДИ.



Нодир Маннонов шахрисабзлик хунармандлар сулоасининг учинчи авлодига мансуб. Болалигидан заргарлик сирларини пухта ўзлаштирди. Унинг кўлида тарихий шакл-шамойилларга асосланган миллий заргарлик буюмлари янгича жозоба топди. Кейинчалик маълум муддат тадбиркорлик билан шугулланди. Бу унга хунармандчилик йўналишидаги янги кутларни очди.

– 14 йил олдин Марғилондан атлас ва адрас олиб келиб, Шахрисабзда сотишни йўлга қўйдик, – дейди Нодир Маннонов. – Дастлаб кишлокмакишлоқ, уйма-уй юриб сотдик. Шунда билдимки, бизда мазкур миллий матоларга кизиқиш катта. Шу аснода, ўзим ҳам атлас ва адрас ишлаб чиқаришни йўлга қўйсам-чи, деган фикр келди хаёлимга. Бунинг учун режалар тузиб, ҳисоб-китобини эринмасдан тахлил қилдим.

«Ўш, ишлаб чиқарсам, ишчи кучи

етарли бўладими? Шахрисабзда атлас ва адрас тўқишга укувли уста-хунармандлар борми? Ўқитсак, ўргатсак, қанча вақт кетади? Қизиқувчиларни топа оламизми?» каби саволлар менга тинчлик бермасди. Марғилонга тез-тез

борадиган ва маҳаллий уста-хунармандлар билан обдон маслаҳатлашадиган бўлдим. Ўша ердан устоз топдим ва ниҳоят, бир йил аввал гайрат қилиб, атлас ва адрас ишлаб чиқаришни йўлга қўйдик.

Толсени хунарида кўрган Нодир Манноновнинг тақдири ҳам, бахти ҳам шу касб билан боғлиқ бўлди. У фарғоналик хунарманд қиз Махлиё билан турмуш қурди. Болалигидан хунармандлар ичидан улгайган водийлик келин жуфти ҳалолнинг саъй-ҳаракатлари натижа беришида унга елкадош бўлди. Эндиликда уларнинг кўп йиллик орзу-мақсадлари бирин-кетин амалга ошмоқда.

Еш оила мамлакатимизда тадбиркорлик учун яратилган кенг имкониятлардан унумли фойдаланиб, 2021 йили «Шахрисабз хунармандлар кластери» МЧЖга асос солиди. Унинг таъсисчиси Нодир Маннонов, дирек-

тори эса Махлиё Маннонова бўлди.

– Айни вақтда хунармандчиликнинг олти йўналишида 50 турдан зиёд буюмлар ишлаб чиқаряпмиз, – дейди Махлиё Маннонова. – Айниқса, миллий либослар тикишни кенг йўлга қўйганмиз. 2024 йилдан қўл меҳнати билан атлас ва адрас ишлаб чиқаришни ҳам бошладик, 50 дона тўқув ускунаси ўрнатганмиз.

Ҳозир тўлик автоматлаштирилган жихозларда тайёрланаётган атлас ва адрас матолари ҳам учрайди. Қўл меҳнати деярли талаб этилмаслиги ҳисобига нархи ҳам арзонроқ. Сифатини эса оддий кўз билан фарқлаш қийин.

– Ипақдан мато тўқиш, унга нақш ва шакллар солиш жуда назик иш, – дейди хунарманд келин. – Агар атлас ва адрас замонавий ускуналарда қўл меҳнати билан тўқилганига нисбатан яхшироқ ишлаб чиқарилганда, хунармандлар аллақачон бундай матолар устида ишладан совиб кетган бўларди. Ҳозир ҳар бир ускунада кунига 20 метрдан атлас ва адрас тайёрляпмиз. Бозорда матоларимизга талаб яхши.

АЙНИ ПАЙТДА ХУНАРМАНДЛАРГА КЕРАКЛИ ХОМАШЕЛАР МАРҒИЛОН ШАҲРИ ВА ТУРКИЯДАН ОЛИБ КЕЛИНМОҚДА. ҲОЗИР ХУНАРМАНДЧИЛИК УСТАХОНАСИДА ДОИМИЙ ИШ ҲАМ ЭТДИ ВА ЯНА КАСАНАЧИЛИК АСОСИДА 200 НАФАРДАН ЗИЁД ХОТИН-КИЗНИНГ БАНДЛИГИ ТАЪМИНЛАНГАН. ШУНИНГДЕК, БУ ЕРДА ТАЖРИБАЛИ ХУНАРМАНДЛАР ЖАЛБ ЭТИЛИБ, УСТОЗ-ШОГИРД АНЪАНАСИ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛГАН.

– Миллий хунармандчилик, хусусан, атлас ва адрас ишлаб чиқариш Шахрисабз учун янгилик эмас, – дейди Нодир Маннонов. – XIX асрнинг охирига қадар шахримизда бу соҳа гуллаб-яшнаган. Минглаб хунармандлар бўлган. Айниқса, олача адрас тўқиш оммалашган. Биз ҳам аждодларимизга муносиб авлод бўлиш мақсадида шахримизнинг хунармандчилик салоҳиятини қайта тиклашга, Шахрисабз атлас ва адрас матоларини янада оммалаштиришга бел боғладик. Бу йўлда изланишдан тўхтамаймиз.

Дарвоқе, мустақиллигимизнинг 33 йиллиги арафасида Махлиё Маннонова «Фаол тадбиркор» кўкрак нишони билан тақдирланди. Бу эътироф хунармандлар оиласини янги изланишлар ва ютуқлар сари чорламоқда.

Баҳодир БАҲРОМ



«ХОРАЗМ ТОҒЛАРИ» — БУЮК АЖДОДЛАР ТИМСОЛИ

Рассом Солий Қодиров Ўзбекистон тасвирий санъатида ўзига хос ижодий услуби ва фалсафий қарашлари билан ажралиб турадиган ижодкорлардан бири. У санъатга бўлган муҳаббати ва ижодга интилиши сабабли 1967–1972 йилларда Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институтининг Бадий графика йўналишида таҳсил олган. Ўша кезлардан эътиборан вилоят ва республика миқёсидаги турли кўргазмаларда фаол иштирок этиб, мукофот ва эътирофларга сазовор бўлган.

Солий Қодиров ижодий фаолияти санъатнинг турли жанр ва шаклларида ўз ифодасини топган. Улар орасида рангтаъсир, графика ва ҳайкалтарошлик кенг ўрин эгаллайди. Рассом ҳар бир асарига ўзига хос фалсафий ғояни илгари суриб, унда тарих, маданият ва миллий кадриятларни акс эттиришга интилади. Унинг энг ёрқин ва фалсафий асарларидан бири «Хоразм тоғлари» номли картинасидир. Бу асар ўзининг чуқур маънавий мазмунини ва тарихий ғояси билан ажралиб туради. Хоразм географик жихатдан текис ҳудуд бўлиб, унда тоғлар мавжуд эмас. Аммо рассом асарига Хоразмда яшадиган буюк мутафаккирлар, шоирлар, олимлар ва санъат арбобларини тоғларга қиёслади. Тоғлар мустаҳкамлик, қудрат, бардавомлик ва юксаклик тимсоли бўлиб, бу ғоя ўзида чуқур фалсафий маънони муҳассама этади. Асарда ал-Беруний, ал-Хоразмий, Жалолиддин Мангуберди, Форобий каби улуг аждодларимиз Хоразмнинг бебаҳо тоғлари сифатида тасвирланган.

Картинанинг куйи қисмида Хоразмнинг умумий манзараси акс эттирилган бўлиб, қадимий Хива шаҳри, Ичан қалъа деворлари, Хоразмнинг бетакрор табиати, кум барханлари ва анъанавий халқ меймориликка хос элементлар тасвирланган. Ушбу деталлар асарга миллий рух ва тарихий хотирани сингдиради. Асарнинг юқори қисмида эса кўк осмон фонидан улкан тоғлар кўзга ташланади. Улар инсон қиёфасида бўлиб, Хоразм илм-фани, маданияти ва тарихида ўз номини муҳрлаб қўйган буюк аждодларимизни ифодалайди.

Солий Қодиров бу асар орқали Хоразмнинг юксак маънавий кадриятларини, унинг буюк олим ва мутафаккирлари номини яна бир бор абадийлаштиришга интиланган. Унинг ғоясига кўра, Хоразмнинг ҳақиқий тоғлари шу юртининг тарихий шахслари, уларнинг илму дониш ва жасрат билан тиклаган маданий меросидир. «Хоразм тоғлари» томошабинни чуқур мушоҳадага чорлаб, миллий фахр ва ўзиники аниқлашга ундайди. Унда рассом ўзига хос бадий услубдан фойдаланган. Ёрқин ранглар ёрдамида жонли ва таъсирчан муҳитни яратган. Кўк осмон – умид ва абадийлик рамзи бўлса, пастдаги тарихий ландшафтлар Хоразмнинг ўзига хослигини аниқлатади.

Энг диққатга сазовор жиҳати шундаки, инсон қиёфасидаги тоғлар томошабинни ўйлашга ундайди. Кимдир бу шакллarda Берунийнинг тафаккури чуқурлигини, кимдир Мангубердининг жасратини, яна кимдир Форобийнинг фалсафий қарашларини кўриши мумкин. Асарнинг кўп қиррали талқини ҳар бир кишига ўз дунёқаршига қараб турлича таассурот бағишлайди.

Солий Қодировнинг «Хоразм тоғлари» асари оддий бир рангтаъсир намунаси бўлиб қолмай, Хоразмнинг буюк тарихи ва маънавиятини акс эттирувчи рамзий ёдгорликдир. Ушбу картина ҳар бир томошабинни миллий ғуруру ва кадриятларни ҳис эттиришга, буюк аждодларимиз меросини ўрганишга ундайди.

Мансурбек НБОДУЛЛАЕВ,
Ўзбекистон замонавий санъати музейи катта илмий ходими

MUASSIS:



2007-йил
11-январда
Ўзбекистон
Матбуот ва ахборот
агентлигида 116-рақам
билан рўйхатга олинган.

«Ishonch» va «Ishonch-Доверие» gazetalarini tahrir hay'ati:

- Qudratilla RAFIQOV (tahrir hay'ati raisi),
- Ulug'bek JALMENOVI,
- Anvar ABDUMUXTOROV,
- Sayfullo AHMEDOV,
- Akmal SAIDOV,
- Ravshan BEDILOV,
- Qutlimurot SOBIROV,
- Suhrob RAFIQOV,
- Shoqosim SHOISLOMOV,
- Hamidulla PIRIMQULOV,
- Nodira G'OIYIBNAZAROVA,
- Anvar QULMURODOV (Bosh muharrirning birinchi o'rinbosari),
- Mehridin SHUKUROV (Mas'ul kotib – «Ishonch»),
- Valentina MARSEYAK (Mas'ul kotib – «Ishonch-Доверие»)

Bosh muharrir
Husan ERMATOV

- Bo'limlar:**
- Kasaba uyushmalari hayoti – (71) 256-64-69
 - Huquq va xalqaro hayot – (71) 256-52-89
 - Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport – (71) 256-82-79
 - Xatlar va muxbirlar bilan ishlash – (71) 256-85-43
 - Marketing va obuna – (71) 256-87-73

Hududlardagi muxbirlar:

- Qoraqalpog'iston Respublikasi – (+998-99) 889-98-20
- Andijon viloyati – (+998-99) 889-90-23
- Buxoro viloyati – (+998-99) 889-90-31
- Navoiy viloyati – (+998-99) 500-05-12
- Jizzax viloyati – (+998-99) 889-90-34
- Namangan viloyati – (+998-99) 213-09-66
- Samarqand viloyati – (+998-99) 889-90-26
- Sirdaryo viloyati – (+998-99) 889-98-55
- Surxondaryo viloyati – (+998-99) 379-19-70
- Toshkent viloyati – (+998-99) 600-40-44
- Farg'ona viloyati – (+998-99) 889-90-24
- Xorazm viloyati – (+998-99) 889-98-01
- Qashqadaryo viloyati – (+998-99) 705-08-93

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rinishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.

Navbatchi muharrir:
G. Mirahmedov

Musahhihr:
D. Xudoyberganova

Sahifalovchi:
H. Abdullajilov

Bosishga topshirish vaqti – 23:50
Topshirildi – 00:20

Bahosi kelishilgan narxda

Manzili:
100165, Toshkent shahri, Buxoro ko'chasi, 24-uy.

E-mail: ishonch1991@vindex.uz

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi.

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida teriladi va sahifalandi.

Nashr ko'rsatkichi: 133

Umumiy adadi
32 427 ta

Shundan:
6 246 nusxasi

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasi – Toshkent shahri, Buyuk Turok ko'chasi, 41-uyda;

18 273 nusxasi
«Erudi» MCHJ bosmaxonasi – Samarqand shahri, Spitamen ko'chasi, 270-uyda;

7 908 nusxasi
«Poligraf-Press» MCHJ bosmaxonasi – Marg'ilon shahri, Turkiston ko'chasi, 236-«b» uyda chop etildi.

Gazetaning poligrafik jihozdan sifatlari chop etilishiga bosmaxona mas'ul.

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 2 bosma taboq. Buyurtma G-211

1 2 3 4 5 6

Азиз газетхон!
Мароқли дам олинг!



Қиличбек Тоғжиев ижросида
«БИРОВГА ЎХШАГИМ КЕЛМАЙДИ»

қўшиғи

Ўзимга яраша ҳолим бор,
Бировлар меҳримни билмайди.
Йигитман, кўқсимда орим бор,
Бировга ўхшагим келмайди.

Шухрат АХМЕДОВ шеъри